

Balanç de catorze anys de l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya

Manel Català Viúdez

Roger Costa Solé

Rafel Folch Monclús

Servei de Patrimoni Etnològic

Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana

El marc legal i institucional

L'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya (IPEC) va néixer l'any 1993 a partir de l'aprovació de la Llei 2/1993, de 5 de març, de "foment i protecció de la cultura popular i l'associacionisme cultural". Aquesta llei va significar la creació del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana (CPCPTC),¹ al qual s'assignà, entre altres, la missió de "promoure la recerca i l'estudi sobre la cultura popular i tradicional catalana, de fomentar-ne el manteniment i la difusió i de donar suport a la vida associativa i a les activitats de dinamització cultural". En un nivell més específic se li conferí el desenvolupament explícit d'acions orientades vers "la recuperació i l'inventari de la cultura popular i tradicional". En l'estructura del nou Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana es va incloure l'Àrea de Recerca, Conservació i Protecció del Patrimoni Etnològic, per tal de dur a terme l'objectiu conferit per la Llei 2/93.

L'esmentada Àrea esdevenia hereva de les actuacions desenvolupades per l'antic Servei de Cultura Tradicional i el Centre de Documentació i Recerca de la Cultura Tradicional i Popular. Actualment, l'Àrea ha passat a anomenar-se Servei de Patrimoni Etnològic (Decret 136/2008, d'1 de juliol, de reestructuració del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació).² Fou, doncs, en aquest context, que es bastí l'IPEC com a programa específic destinat a la promoció de la recerca, la recuperació i la difusió del patrimoni etnològic català.

La llei defineix el patrimoni etnològic com aquell conjunt de "béns immobles emprats consuetudinàriament a Catalunya les característiques arquitectòniques dels quals siguin representatives de les formes tradicionals; els béns mobles que constitueixen una manifestació de les tradicions culturals catalanes o d'activitats socioeconòmiques tradicionals; i les activitats, els coneixements i els altres elements immaterials que són expressió de tècniques, oficis o formes de vida tradicio-

nals". En un altre paràgraf de la mateixa llei, s'identifica la cultura popular i tradicional com aquell "conjunt de manifestacions culturals, tant materials com immaterials, com són les festes i els costums, la música i els instruments, els balls i les representacions, les tradicions festives, les creacions literàries, les tècniques i els oficis i totes les altres manifestacions que tenen caràcter popular i tradicional".

Patrimoni etnològic. Història i actualitat d'un concepte

No és difícil veure en aquestes consideracions teòriques inicials, que identifiquen gairebé com a sinònims els conceptes de la cultura popular i tradicional amb el de patrimoni etnològic, l'herència d'alguns dels plantejaments sorgits al llarg dels segles XIX i XX amb relació a l'aproximació i estudi de la cultura popular i tradicional (dos conceptes sovint emprats també indistintament) i els elements que se'n consideraven llur paradigma: elements culturals relacionats, en primer lloc, amb manifestacions de caire festiu i artístic, com ara les festes, música i balls, literatura oral, etc., i en segon lloc, amb totes aquelles tècniques i traces materials representatives d'un món i una economia preindustrial i/o artesana, associada a contextos rurals que foren percebuts com a acrítics, mancats de conflictes socials (i, per tant, poc donats al canvi social) i, d'acord amb el que es pensava en aquells moments del paradigma de l'evolucionisme social, a les portes de la seva total desaparició.³

No obstant això, el tractament i el contingut del concepte de cultura popular ha estat en constant evolució i revisió al llarg de les dècades passades, de forma paral·lela als mateixos processos de canvi i transformació social esdevinguts en la nostra societat. No és el nostre objectiu establir cap tipus de genealogia del concepte de cultura popular, que, d'altra banda, ja ha estat àmpliament revisada,⁴ però cal insistir que la seva evolució ha estat aparellada a l'evolució cultural dels contextos on s'aplicava. Així ho podem constatar si resseguim el fil que s'estableix des de l'aparició, a mitjan segle XIX, dels estudis de folklore a Catalunya i llurs fonaments romàntics i historicistes. La seva perspectiva s'assentava en el moviment de la Renaixença, passant per la constitució, en el nou context del Noucentisme d'inicis del segle XX, de diverses institucions de caire científic dedicades a la recerca del folklore, en un intent de dotar-la d'un cert rigorisme acadèmic i metodològic (pensem, per exemple, en la creació l'any 1915 de l'Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya, vinculat a la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona, o en el projecte de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya dels anys vint i trenta del segle passat). Aquest període fou seguit per l'exaltació de la curiositat folklòrica regional dels llargs anys de règim franquista i l'erm cultural que hi imperà, un estadi que no es va acabar fins a la restitució democràtica i la instauració de l'antropologia social i cultural com a ciència ja reconeguda

amb un estatus propi en les universitats catalanes i espanyoles. En l'actualitat ens trobem en un moment que podria ser caracteritzat pel progressiu auge de les polítiques de patrimonialització cultural, i en què la definició de la cultura popular i la identificació dels objectes de treball propi de l'etnologia no estan al marge dels processos de globalització, modernització i complexitat social de la societat catalana actual, i de les societats mundials en general. Possiblement, en el tractament avui dia quant a la recerca i la gestió del patrimoni etnològic, hi conflueixen o bé hi són reflectits, amb diversos matisos i amb major o menor intensitat, bona part d'aquests aspectes esmentats forjats al llarg de la història de la disciplina del folklore primer, i de l'etnologia i l'antropologia, després.

Les aproximacions conceptuals vers allò que és o ha de ser el patrimoni etnològic en l'actualitat han estat abordades en nombrosos treballs de caire teòric, i

1. El CPCPTC va sorgir de la fusió de dos serveis de la Generalitat: el Servei de Difusió Cultural per una banda, i el Servei de Cultura Tradicional procedent, en aquell moment, de la Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura.

La creació de l'IPEC representà en part la culminació d'algunes de les aspiracions reivindicades per l'Associació Catalana del Patrimoni Etnològic (ACPE), apareguda el 1990, i que no eren altres que les de fomentar accions, públiques i/o privades, de potenciació de la recerca i la difusió del patrimoni etnològic de Catalunya.

2. El Servei de Patrimoni Etnològic del CPCPTC està format pel Centre de Documentació, que inclou, d'una banda, la Biblioteca i l'Arxiu de Patrimoni Etnològic juntament amb la Fonoteca de Música Tradicional Catalana, i de l'altra l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya.

3. Els moviments del Modernisme i el Noucentisme –que ha estat identificat com una mena de versió catalana del *Novocento* italià– consideraren el desenvolupament urbà, la construcció d'una ciutat culta i moderna, el lloc on havia d'acomplir-se la utopia de la modernització social, política i artística. La ruralitat, que fou situada a l'extrem oposat d'aquesta nova construcció urbana, connotava tot el que estava relacionat amb el passat, un passat que havia d'ésser bandejat, alhora que, paradoxalment, fer-ne l'objecte principal de la nostàlgia col·lectiva.

4. Hi ha nombrosa bibliografia sobre això, impossible de citar-la ara en aquest article. Vegeu, però, a tall d'exemple i entre moltes altres, l'obra de CALVO, Lluís. *Aportacions a la història de l'antropologia catalana i hispànica*. Barcelona: Departament de Cultura, 1993, o bé l'obra de PRATS, Llorenç; LLOPART Dolors; PRAT, Joan. *La cultura popular a Catalunya. Estudiosos i institucions 1853-1981*. Barcelona: Serveis de Cultura Popular, 1982. Vegeu també dos articles publicats en aquesta mateixa revista que tracten la trajectòria de l'IPEC i l'evolució dels programes de recerca: "Segona fase de l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya: recerca aplicada i treball en xarxa". *Revista d'Etnologia de Catalunya* (novembre 2000), núm. 17, p. 112-119; i CONTRERAS, J. "La recerca etnològica en el marc de l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya". *Revista d'Etnologia de Catalunya* (abril 2003), núm. 22, p. 131-152.

no cal entrar ara en la repetició d'allò que ja ha estat dit o maldar per tal d'aportar noves conceptualitzacions que poden afegir més confusió teòrica al debat.⁵ La discussió a l'entorn d'aquest terme resta encara oberta;⁶ en tot cas, però, creiem que la premissa bàsica que ha d'orientar les accions de recerca en aquest àmbit és la de considerar el patrimoni etnològic com un procés de reflexió sobre les manifestacions socials i culturals, passades i presents, i dur-lo a terme des d'una òptica dinàmica i diacrònica dels processos culturals, amb una aproximació microsocia dels fenòmens analitzats, però atenent els contextos globals on aquests s'enquadren, i emprant els aparells teòrics, interpretatius i metodològics que les ciències socials posen avui al nostre abast.

Un dels principals problemes de caire teòric, gairebé epistemològic, que ha plantejat l'expressió "patrimoni etnològic" és, tal vegada, la suposada incompatibilitat que resulta de l'associació entre tot allò que és objecte d'anàlisi de l'etnologia, fenòmens generalment de naturalesa efímera i canviant, amb allò de què s'ocupa o s'ha ocupat tradicionalment el patrimoni, a saber i en termes generals, expressions socials determinades, principalment pertanyents al passat, que els cànons oficials ideològics, històrics, artístics i/o polítics del moment han designat com a valuosos per a tota una col·lectivitat.

Pensem que la possible dicotomia entre aquests dos conceptes, extraordinàriament polivalents i de significats canviant,

no és irreductible, i pot ésser resolta de manera favorable si el que es pretén és la de produir coneixement científic sobre la nostra realitat social actual, i que aquest coneixement esdevingui una eina cultural més per intervenir en la societat. Aquest és l'objectiu fonamental del terme patrimoni etnològic amb el qual s'opera a l'IPEC.

Considerem que el patrimoni etnològic és una construcció social en una doble vessant. La primera té a veure amb el fet que l'assignació d'allò que és o no susceptible d'ésser patrimonialitzat està en funció d'un context històric, polític i socioeconòmic determinat, que emfasitza el valor de determinats elements o processos culturals a partir d'uns paràmetres dominants de caire identitari, artístic, estètic, econòmic, etc. La segona, és que el patrimoni etnològic no és quelcom que es trobi barrejat o diluït entre la totalitat de la realitat social i a l'espera que l'estudiós ho reconegui, ho identifiqui, ho extregui i ho aïlli del complex entramat de l'organització social. El patrimoni etnològic és, en si mateix, un procés, quelcom que està constantment en construcció. L'anàlisi social del passat o de l'actualitat és com una mena de viatge que hom emprèn en solitari envers un indret desconegut, del qual es torna amb quelcom nou. Així, entenem des de l'IPEC que el patrimoni etnològic és el que s'ha de generar de, i a partir de, un procés que contempli la investigació social i cultural i la creació de coneixements i noves significacions que, més enllà de

llur vàlua científica i acadèmica, permetin incidir positivament en la mateixa realitat que s'ha pretès analitzar. En aquest sentit, el patrimoni etnològic és, també, quelcom que ha de permetre entendre amb major profunditat la complexitat del món actual i que indueixi, amb major o menor mesura, a la intervenció i al canvi social. Per això insistim en la necessitat d'incloure el concepte de recerca aplicada en les activitats que pretenen promoure la identificació, la revalorització o la gestió del patrimoni etnològic. Això no implica, però, que els elements resultants dels treballs d'investigació esdevinguin directament i per si mateixos patrimonis, sinó que, com afirma Llorenç Prats, "són en tot cas potencialment patrimonialitzables. Per tal de constituir-se en patrimonis, o millor, en repertoris patrimonials, han de ser *activats*".⁷

És en aquest context que el concepte de patrimoni etnològic i la tasca de l'IPEC ha estat, des dels mateixos inicis del programa, sotmès a una revisió crítica i d'actualització constant relacionada, com s'ha apuntat, amb la mateixa evolució del terme i de la societat en general. Tant els tipus de recerques que es van desenvolupar en el marc de l'IPEC al llarg dels anys noranta com algunes de les tipologies de les investigacions i les metodologies emprades així ho testimonien, com tot seguit veurem. Alguns d'aquests treballs d'investigació proposaven fer inventaris del conjunt del patrimoni etnològic d'una àrea geogràfica determinada o d'un àmbit temàtic concret. Tot i que la tasca

feta en cada cas fou certament seriosa i valuosa, tals projectes partiren d'una clara influència dels treballs de gestió patrimonial duts a terme en aquell moment en l'àmbit de la gestió de les col·leccions de cultura material: encerclar un territori i identificar-ne el patrimoni cultural que demostrí tenir un signe popular o tradicional. Aquest impuls partia d'uns plantejaments que implicaven una certa cosificació i reduccionisme dels elements que conformen el patrimoni etnològic i la cultura popular. Cap a finals dels anys noranta, l'IPEC inicià un profund procés de reflexió i revisió dels propis objectius que tractava d'evitar alguns d'aquests biaixos metodològics, ade-

quant i ampliant les convocatòries de recerca envers una orientació del patrimoni que inclogués la interrelació dels aspectes materials i immaterials de la cultura.⁸

Els inicis i les primeres recerques

Des de la seva implantació efectiva l'any 1994, l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya ha esdevingut el principal motor de la recerca etnològica i antropològica a Catalunya fora de l'acadèmia. Les més de 100 recerques impulsades en 14 anys així ho confirmen, però no només això. El fet de concedir la iniciativa a les entitats del territori, i les freqüents col·laboracions amb

les universitats, confereixen singularitat i vigor a aquest programa. Els seus resultats sovint veuen la llum en forma de productes diversos, com ara publicacions, exposicions, audiovisuals... que depassen l'àmbit estricte dels professionals de l'antropologia, per revertir en la comunitat que ha estat objecte d'estudi.

D'altra banda, la mateixa existència d'un equip tècnic permanent dedicat exclusivament a ges-

5. En aquest sentit, en els darrers anys, en les polítiques de patrimoni cultural han irromput amb força altres termes o conceptes estretament relacionats al de patrimoni etnològic, que fins i tot en alguns contextos arriben a resultar intercanviables. Aquest és el cas de la noció de patrimoni immaterial, que la UNESCO identifica formant part dels àmbits següents: les tradicions i expressions orals d'una cultura, les arts de l'espectacle, els rituals i actes festius, els coneixements relacionats amb la natura i les tècniques artesanes tradicionals. L'any 2003, la UNESCO aprovà la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial. Més informació a: www.unesco.org/culture.

6. Vegeu, per exemple, entre un amplí ventall de publicacions, el número 1 de la revista *Cultura*, editada pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació el desembre de 2007. Amb el suggerent títol *De l'aplec sardanista al Sònar: la cultura popular, avui*, la publicació recull diversos articles que pretenen oferir una aproximació aprofundida, integral i actual sobre el concepte de cultura popular.

7. PRATS, Llorenç. *Antropología y patrimonio*. Barcelona: Ariel, 1997, p. 27.

8. Cal plantejar-se si la separació conceptual entre patrimoni immaterial i material continua sent avui acceptable en termes interpretatius de la realitat social, ja que tota expressió immaterial de la cultura té una expressió material i viceversa.

tionar les eines de què s'ha dotat aquest programa ha permès donar un fort impuls a la recerca etnològica. La Borsa d'Investigadors, el butlletí electrònic Ridec o la xarxa de l'Observatori per a la Recerca Etnològica hi han contribuït, sens dubte, de manera decisiva. Però més enllà d'aquests instruments, l'equip humà encarregat de la gestió de l'IPEC ha portat a terme una tasca de divulgació i conscienciació de les possibilitats d'aquest programa.

Cal recordar les aportacions fetes per la Comissió Assessora d'Etnologia creada pel CPCPTC, formada entre d'altres per Maria Jesús Buxó, Josep Mañà, Josefina Roma, Joan Prat, Modest Prats i Lluís Calvo, aquest darrer com a coordinador de l'IPEC entre 1994 i 1998. Les comeses inicials d'aquesta Comissió Assessora d'Etnologia es van adreçar cap a la revisió del marc conceptual utilitzat fins aleshores en aquest àmbit i obrir pas a un apropament entre Administració i Universitat. Així es va configurar un document establint les línies inicials de l'IPEC, presentat a Esterri d'Àneu el mes d'octubre de 1993, en les Segones Jornades de Patrimoni Etnològic organitzades per l'Associació de Patrimoni Etnològic de Catalunya (APEC) (vegeu: Montserrat Iniesta: "De la suplència a la vigilància. II Jornades del Patrimoni Etnològic", Revista d'Etnologia de Catalunya, núm. 5 [Barcelona, juliol de 1994], pàg. 163-164). Recerques que en origen tenien un caràcter marcadament historicista o arqueològic, han estat reorientades cap a un punt de vista més etnològic,

posant de relleu aspectes de cultura popular, formes de vida, articulacions informals de la societat... A tot plegat hi hem de sumar les beques de recerca d'etnologia i etnomusicologia concedides –més de 400 des de 1983– des del Centre i els seus precedents institucionals.

L'any 1994 es van concedir les primeres sis recerques de l'IPEC, d'entre vuit projectes presentats: "Rumors contemporanis: diacronies, sincronies, estratègies", "Cultures en contacte a la Catalunya actual: estratègies d'afirmació i negociació d'identitats col·lectives a través de les músiques populars urbanes", "La cultura del foc al Pirineu Català: inventari etnològic, arqueològic i històric; realització de material audiovisual i dinamització de grups locals", "Programa Pallars de recerca sobre l'inventari del patrimoni etnològic", "Gavarres: memòria i futur" i "Inventari del Patrimoni Etnològic del Priorat". El 1995 van encetar la seva trajectòria per l'IPEC les recerques

"Espais de la memòria. Llocs, símbols i referents a la Comarca del Bages", "Anàlisi de la cultura fluvial i propostes de desenvolupament entorn a l'Ebre català", "Inventari del patrimoni etnològic del Montseny", "Estratègies de producció al Montsec davant la futura creació del parc natural", "Inventari, classificació i caracterització dels productes alimentaris i receptes de diferents comarques de Catalunya" i "El patrimoni maritimopesquer de la Costa Brava". Es tractava en tots els casos de recerques de gran abast, d'una durada que oscil·là entre dos i quatre anys, i amb resultats diversos segons el cas. Totes compartien ja una de les característiques que han caracteritzat l'IPEC: la iniciativa provenia d'entitats de caràcter territorial o temàtic.⁹

L'exposició "De l'ahir i de l'avui. El patrimoni etnològic de Catalunya", que es va portar a terme al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), entre el novembre de 1995 i el

gener de 1996, va servir de presentació pública de l'IPEC. Aquesta mostra, comissariada per Josep Mañà i Lluís Calvo, va explicitar visualment els plantejaments de l'IPEC: la combinació entre els sabers tradicionals i les noves realitats que conformen la societat catalana.

Al final d'aquest període, el 1999, es va fer un primer balanç dels resultats d'aquestes primeres recerques.¹⁰ Els principals aspectes positius d'aquesta primera fase es detectaven en tot allò relacionat amb els objectius de dinamització i restitució, particularment per part dels equips amb una clara vinculació territorial. Això es va traduir en l'obtenció de presència en els mitjans de comunicació i en una notòria mobilització de la gent del territori (especialment els casos de les Gavarres i del Priorat). Pel que fa als equips, es va valorar molt positivament la participació d'estudiosos reconeguts d'arreu del país, tot i que amb uns resultats de gestió i coordinació variables segons el cas.

En canvi, es va considerar que els principals punts febles es trobaven en la dispersió territorial i temàtica dels programes, en la indefinició dels formats de presentació dels resultats –particularment d'aquells susceptibles de ser continguts en fitxes–, en la indefinició de la metodologia de recerca, i en la manca d'establiment de compromisos de coordinació respecte del CPCPTC i interna entre grups, la qual a voltes es traduïa en manca de seguiment dels projectes de recerca. Es percebia així mateix una certa con-

fusió disciplinària, ja que no quedava clar si la pretensió era inventariar patrimoni, fer recerca etnològica, o bé ambdues coses, mentre que es trobava una certa ambivalència en el discurs polític respecte del concepte antropològic de cultura i els termes tradicional i popular.

Noves perspectives a partir de l'any 2000

A partir d'aquesta reflexió, s'introduïren alguns canvis que es van començar a implementar a partir de l'any 2000. S'equiparava clarament el concepte de "patrimoni etnològic" amb el de "cultura", en el sentit antropològic i actualitzat del terme. S'apostava per un tipus de recerca orientada a la seva aplicació i reversió en la comunitat, enlloc d'un model acadèmicista de pura teorització o d'anàlisi de casos sense l'objectiu final esmentat. Per aconseguir-ho, es valoraria la vinculació i el compromís territorials de les entitats promotores dels programes de recerca, així com la solvència acadèmico-tècnica de l'entitat i, sobretot, de l'equip investigador. Amb la finalitat d'aconseguir al mateix temps recerques amb clars lligams territorials i de qualitat, s'estimulava la col·laboració entre aquestes entitats i la universitat. En la valoració dels projectes es tindria especialment en compte la coherència entre la hipòtesi de treball i la planificació metodològica corresponent. Aquests projectes, finalment, haurien de contemplar la perspectiva dinàmica de la cultura i de les seves transformacions –tal i com s'havia formulat des dels inicis de l'IPEC–,

així com la proposició de perspectives innovadores, amb temàtiques i territoris poc treballats.

Es van establir llavors dues tipologies de programes de recerca, la definició de les quals responia a l'experiència adquirida fins llavors i als objectius que perseguia el programa de l'IPEC:

- **Programes de recerca anàlisi**, per a projectes que tractessin una temàtica etnològica concreta en un territori determinat, estructurats en diferents fases com ara el treball de camp, el recull sistemàtic de dades, etc.¹¹ S'havien de desenvolupar en un període lleugerament superior a dos anys, i haurien de donar com a resultat final un estudi monogràfic.

- **Programes de recerca documentació**, per a projectes destinats específicament a elaborar inventaris d'elements de patrimoni etnològic en un termini de temps no superior a un any.

Amb relació a la primera tipologia, si bé en la major part dels casos s'ha respectat l'exigència de concreció territorial, en tres ocasions des de l'any 2000 s'han concedit recerques a projectes que preveïen abordar un objecte d'es-

9. Vegeu més informació als quadres que acompanyen aquest article.

10. *L'inventari del patrimoni etnològic de Catalunya. Anàlisi de la situació i propostes d'actuació* (1998). [Inèdit].

11. S'esmenten aquestes fases a títol orientatiu. L'IPEC no determina la metodologia a seguir per part dels equips de recerca, sinó que en valora la seva plausibilitat i la seva pertinència amb relació a l'objecte d'estudi i als objectius finals perseguits.

tudi que depassava un àmbit territorial concret.¹² Amb relació a la segona, en tres casos s'ha donat cabuda al recull de testimonis orals relacionats amb alguna temàtica en concret,¹³ mentre que en una ocasió s'ha concedit una recerca d'aquest tipus per fer treballs de documentació sense inventari.¹⁴

Es va crear també llavors la Comissió de Patrimoni Etnològic,¹⁵ formada per Jordi Abella (Ecomuseu de les Valls d'Àneu), Marta Comas, Xavier Roigé (Universitat de Barcelona), Josefina Roma (Universitat de Barcelona), Joan Prat (Universitat Rovira i Virgili), Lluís Calvo (Consell Superior d'Investigacions Científiques), Salvador Palomar (Carrutxa) i Josep Manuel Rueda (Museu Etnològic del Montseny). Per tal de preservar l'equanimitat i el seguiment dels criteris de prioritització de les recerques, els encarregats d'avaluar-les foren els quatre primers (dos de l'àmbit acadèmic i dos vinculats a entitats),¹⁶ mentre que els altres quatre valoraven la idoneïtat dels textos a publicar dins les col·leccions creades per difondre els resultats de les recerques.

A banda de la recerca aplicada, el segon principi director que es va establir a partir d'aquest moment era la cooperació i el treball en xarxa amb les entitats que treballen amb el patrimoni etnològic en els àmbits de la recerca i la dinamització sociocultural. Es creava així l'Observatori per a la Recerca Etnològica, un servei de l'IPEC que tenia per objectiu el foment de la recerca aplicada. Es va crear pensant en la necessitat

de conèixer la realitat de la recerca i la difusió de l'etnologia a Catalunya. S'establia per això un sistema de treball en xarxa amb les principals entitats i grups dedicats a aquestes tasques en aquell moment: l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu, el Museu Etnològic del Montseny, el Museu de la Pesca (Palamós), el Centre d'Estudis de l'Hospitalet, Carrutxa (Baix Camp i Priorat) i el Museu del Montsià. Aquest nou servei estava pensat particularment per conèixer les entitats actives i amb potencial per a la recerca aplicada en cada territori, i establir prioritats tant de caire temàtic com geogràfic quant a la recerca etnològica. Es donava continuïtat, d'aquesta manera, al "mapa de l'estat de la qüestió" elaborat en el marc del balanç dels primers anys d'implementació de l'IPEC.¹⁷

L'Observatori va començar llavors també a gestionar una borsa d'investigadors, l'instrument de què es dotava per tal de facilitar l'intercanvi entre les entitats del territori i els potencials investigadors de l'àmbit de l'etnologia, i a fomentar les jornades de patrimoni etnològic d'àmbit nacional i comarcal/regional (*vegeu quadre 1*), un espai pensat per compartir experiències de recerca, gestió i interpretació del patrimoni etnològic. Fins a la data només s'ha fet una jornada de patrimoni etnològic d'àmbit nacional, que amb el lema "La recerca: una eina per a la gestió del patrimoni etnològic" va tenir lloc els dies 23 i 24 de març de 2001 a Barcelona. A més, des de l'any 2004 els tècnics de l'IPEC elaboren el butlletí elec-

trònic *Ridec – Recerca i Difusió de l'Etnologia de Catalunya*,¹⁸ en col·laboració estreta amb les entitats de la xarxa territorial de l'Ob-

12. "El paisatge sonor de la Setmana Santa a Catalunya. Les matraques de campanar", "Diàspores i rituals. El cicle festiu dels musulmans de Catalunya" i "Les pràctiques musicals entre els gitans catalans: rumbes, garrotins, tanguillos i més enllà". Vegeu-ne més informació als quadres que acompanyen aquest article.

13. "Les veus del suro: la vessant forestal", "Memòria de la comunitat pesquera de Palamós" i "Móra la Nova: un enclavament ferroviari d'importància estratègica". Vegeu-ne més informació als quadres que acompanyen aquest article.

14. "Pescadors i barques de Cambrils. Estudi etnològic de la pesca i les drassanes tradicionals a Cambrils i els canvis produïts per la construcció del port de refugi". Vegeu-ne més informació als quadres que acompanyen aquest article.

15. La Comissió de Patrimoni Etnològic té el precedent més clar en el jurat que, des de l'any 1996, s'ocupava d'aprovar els programes de recerca proposats a l'IPEC: Lluís Calvo (en qualitat de coordinador de l'IPEC), Antoni Anguela (cap de la llavors anomenada Àrea de Recerca del CPCPTC), Plana Castellví (director de la Fundació Catalana per a la Recerca), Rosa M. Montserrat (Direcció General del Patrimoni Cultural) i un tècnic del CIRIT.

16. L'any 2005 Carles García, director del Museu Industrial del Ter i extècnic de l'IPEC, rellevà Marta Comas, mentre que el 2006 Jaume Ayats (Universitat Autònoma de Barcelona) substituïa J.M. Rueda.

17. *L'estat de la qüestió de la recerca etnològica a Catalunya* (1998). [Inèdit].

18. El *Ridec* en paper va néixer el 1992, i la seva existència es va perllongar fins al 2004; en van sortir 42 números. Podeu consultar els números antics en format pdf i la darrera actualització a: <http://cultura.gencat.net/cpcptc/ridec/>

Orientació i seguiment. L'Arxiu del Patrimoni Etnològic de Catalunya

Quadre 1

Jornades locals d'etnologia

Acte	Data	Lloc
I Jornada de Patrimoni Etnològic a les Terres de l'Ebre. Patrimoni etnològic i recerca aplicada.	20 d'octubre de 2000	Tortosa (Baix Ebre)
El patrimoni etnològic en el desenvolupament sociocultural i econòmic del Pirineu.	20 d'octubre de 2001	Puigcerdà (Cerdanya)
II Jornada d'Etnologia a les Terres de l'Ebre. Experiències de recerca: la memòria en imatges.	13 d'abril de 2002	Amposta (Montsià)
Jornada de Patrimoni Etnològic de les Garrigues. Territori i paisatge, la pedra com a recurs.	23 de novembre de 2002	Les Borges Blanques (Garrigues)
Jornada d'estudi "Arquitectura rural i vida quotidiana al Priorat". Organitzada per Carrutxa en el marc del programa de recerca Petjades sobre el coster.	30 de novembre de 2002	Torroja de Priorat
I Jornada d'Etnologia a la Costa Brava. Recerca etnològica i interpretació del patrimoni en un entorn turístic.	16 de maig de 2003	Palamós (Baix Empordà)
III Jornada d'Etnologia a les Terres de l'Ebre. Recerca i interpretació de les formes de treball a les Terres de l'Ebre.	11 d'octubre de 2003	Ascó (Ribera d'Ebre)
Jornada sobre el Patrimoni Etnològic. Patrimoni i territori.	6 de desembre de 2003	Bellmunt del Priorat
IV Jornada d'Etnologia a les Terres de l'Ebre. La cuina tradicional.	13 de novembre de 2004	Batea (Terra Alta)
V Jornada d'Etnologia a les Terres de l'Ebre. La vida a l'entorn del riu.	5 de novembre de 2005	Tortosa (Baix Ebre)
Jornada de Patrimoni Etnològic a Osona. La recerca amb fonts orals: 25 anys del Grup de Recerca Folklorica d'Osona.	26 de novembre de 2005	Manlleu (Osona)
VI Jornada d'Etnologia a les Terres de l'Ebre. La dona en la societat ebrenc.	2 de desembre de 2006	La Sénia (Montsià)
VII Jornada d'Etnologia a les Terres de l'Ebre. Les construccions tradicionals a les Terres de l'Ebre.	17 de novembre de 2007	La Torre de l'Espanyol (Ribera d'Ebre)
II Jornada d'Etnologia a la Costa Brava. La recerca en el camp de l'etnologia marítima i pesquera.	15 de desembre de 2007	Palamós (Baix Empordà)

Quadre 2

Exemple de catalogació d'enregistrament oral

Número de l'entrevista	0001
Tipus de suport	CD
Idioma	Català
Tipus d'entrevista	Entrevistes temàtiques
Nom de la persona o les persones que fan d'informant	Àngel
Edat de la persona o les persones que fan d'informant	50
Sexe de la persona o les persones que fan d'informant	Home
Lloc de naixement	Taüll (Vall de Boí)
Lloc de residència	Taüll (Vall de Boí)

Precisions de la persona o les persones que fan d'informant

És propietari d'una explotació ovina transhumant. La seva família és un cas paradigmàtic d'adaptació al règim transhumant. La seva dona i el seu fill segueixen el cicle anual del ramat, a l'estiu viuen a Taüll i a l'hivern a Linyola.

Resum de l'entrevista

L'informant ens explica les característiques de la unitat familiar vinculada a l'explotació ramadera, el mètode de transmissió de l'explotació i les perspectives de continuïtat. Després ens explica les característiques de l'explotació i la seva evolució: el bestiar, les terres, les instal·lacions, la mà d'obra i les inversions que ha fet. Un altre bloc són els aspectes administratius: subvencions, tràmits, sanejament i associacions a les quals pertany. Per últim, es tracten altres aspectes més relacionats amb la visió que ell té de la ramaderia, de la transhumància, del futur d'aquestes activitats i de les alternatives econòmiques que estant sorgint a la zona: turisme, estacions d'esquí...

Descriptors temàtics	Transhumància. Cabanera. Pastors. Ovelles.
Descriptors geogràfics	Taüll. Vall de Boí. Alta Ribagorça. Linyola. Malpartit.
Descriptors biogràfics	---
Duració de l'entrevista	81 min
Data de l'enregistrament	03/09/2006
Lloc de l'enregistrament	A l'estació d'esquí Boí-Taüll, mentre l'Àngel hi guardava el ramat.
Nom de la persona o persones que fan l'entrevista	Nadal Subirà, Elisabet; Iglesias Ricou, Juan Ramon

servatori, que n'aporten la major part dels continguts.

Fruit de l'anàlisi de la situació resultant dels primers anys d'implementació del programa IPEC, es va diagnosticar també la necessitat de dissenyar un sistema de classificació dels resultats obtinguts, per tal d'evitar-ne la dispersió conceptual i l'opacitat en el seu accés per a la consulta. La dificultat raia, però, en la naturalesa mateixa de la recerca impulsada des de l'IPEC: si cada equip de recerca proposa el tema i la metodologia de treball, com es poden aconseguir uns resultats homogenis? El punt d'arribada va consistir en una solució intermèdia. El format dels resultats vindria donat en funció de la metodologia prevista en cada recerca, però alguns d'aquests materials estarien pautats segons els criteris documentals establerts des de l'IPEC: fotografies, entrevistes i elements de patrimoni etnològic.

En virtut d'aquest disseny, les fotografies i les entrevistes es tractarien com a materials a part, susceptibles de ser consultats de forma individual i independent de la recerca que les va originar. Per a cadascun d'aquests materials es crearia un catàleg que permetés aquest accés individualitzat, amb una sèrie de camps que haurien d'informar els propis grups de recerca (*vegeu quadres 2 i 3*). Pel que fa als elements de patrimoni etnològic, cada grup hauria de determinar –si és que n'hi hagués– quins són els elements identificats en la seva recerca susceptibles de ser aïllats conceptualment i *dissecats* en una

Quadre 3

Exemple de catalogació d'imatge

Número de la imatge	1354
Títol	Equip de futbol Minas del Priorato.
Nom de l'objecte	Suport digital
Color	Blanc i negre
Resum	Equip de futbol Minas del Priorato al camp de futbol del poble, annex a les instal·lacions de la mina Eugènia. Observem el castellet d'extracció, els filtres oski i la xemeneia de vapor. Partit de futbol Bellmunt - Corbera d'Ebre.
Descriptors temàtics	Mineria. Futbol. Esports
Descriptors biogràfics	---
Data	25/07/1954
País	Catalunya
Comarca	Priorat
Municipi	Bellmunt del Priorat
Nucli de població	---
Precisions a la localització	Camp de futbol
Autoria	Foto Figuerola
Procedència de la imatge	Abelló Bartolomé, Josep

fitxa d'inventari. Fins a la data, fruit de les diverses recerques fetes en el marc de l'IPEC, diferenciem set tipologies d'elements de patrimoni etnològic, cadascuna de les quals té un grup de camps propis i un grup de camps comuns a les altres (vegeu quadre 4). Aquestes tipologies són: alimentació, activitats econòmiques, béns mobles, danses, edificis i infraestructures, festes i jocs.¹⁹ (Vegeu Quadre 4)

Tan important com el disseny d'aquest sistema d'informació seria, però, la seva posada a la pràctica. La gran quantitat de grups de recerca que hi haurien de treballar exigia l'elaboració d'unes pautes clares que els servissin d'orientació a l'hora d'ela-

borar aquests materials. Per aquest motiu, es van elaborar els diferents documents d'indicacions per a l'emplenament de cada base de dades (nou en total, comptant les fitxes de fotografies i d'enregistraments orals), en què es detalla quina mena d'informació ha de contenir cada camp. A banda d'aquests documents, es va elaborar el genèric de "pautes per a la confecció i lliurament dels materials". En aquest es detallen aspectes formals de la presentació dels resultats de les recerques: 1) la bibliografia, 2) tipus

¹⁹. Aquest nombre de tipologies no és tancat, sinó que pot augmentar en funció de les particularitats metodològiques o temàtiques que comporta el desenvolupament de noves recerques.

Quadre 4

Fitxa IPEC d'elements de patrimoni etnològic

Nom del camp

Núm. de registre

Nom de l'objecte

Variants terminològiques

Títol/nom propi

Autors/participants

Autoria

Funció/Ofici/Professió

Justificació autor

Precisions

Núm. d'identificació de la imatge (multimèdia)

Precisions a la imatge

Autor de la imatge

Núm. entrevista

Nombre d'exemplars

Descripció de text

Núm. de les parts

Eines, infraestructures i objectes accessoris

Títol de la recerca

Indumentària

Ingredients / matèries primeres

Objectiu producció / recol·lecció

Precisions objectiu producció / recol·lecció

Elaboració / Producció

Participants

Pervivència

Advocacions

Material

Tècnica

Dimensions / coordenades

Altres dimensions

Estat de conservació

Descripció de l'estat

Memòria d'actuacions

Història de l'objecte

Història objecte / ingrés

...

Continua...

...
Inscripcions - tipus
Inscripcions - text
Inscripcions - precisions
Lloc d'execució
Lloc de procedència
Lloc precís
Coordenades UTM
Accident geogràfic
Parròquia
Data de la identificació
Notes
Ús i funció
Precisions a ús i funció
Ús i funció actuals
Cronologia
Datació
Precisions a datació
Bibliografia
Precisions a la bibliografia
Distribució
Consum
Ofici
Precisions a l'ofici
Àmbit de l'activitat
Condicionaments ambientals
Data de realització / celebració
Precisions a la data de realització / celebració
Periodicitat
Estacionalitat
Durada de l'activitat
Nom de la/l'informant
Edat de la/l'informant
Lloc de residència de la/l'informant
Lloc de naixement de la/l'informant
Data de l'entrevista a la/l'informant
Precisions a la/l'informant
Transcripció del text
Registre fet per
Data de redacció
Registre revisat per
Data de revisió

de suport físic dels enregistraments orals 3) tipus de suport físic i aspectes formals de les imatges, 4) aspectes genèrics de la fitxa d'elements de patrimoni etnològic, 5) pautes formals i de contingut per als informes parcials i finals, i 6) presentació dels materials parcials i definitius.

El seguiment de les recerques és també una marca distintiva del sistema de treball de l'IPEC. El plec de prescripcions tècniques del concurs públic que es convoca cada any per optar a una de les recerques de l'IPEC determina que, un cop formalitzat el contracte, l'equip de recerca ha de mantenir una primera reunió amb els tècnics del CPCPTC "per tal d'explicar les pautes del lliurament dels resultats i determinar amb exactitud, quan s'escaigui, en quins formats s'hauran de presentar els resultats".²⁰ A banda d'això, en aquest primer contacte s'estableix un calendari de presentació d'informes de seguiment de la recerca (tres anuals), i dels materials parcials (un lliurament parcial abans d'acabar cada any, i un de definitiu al final del període de recerca).

Des de l'any 2004, a més, els materials de les beques de recerca es pauten també amb els mateixos criteris, de manera que els materials resultants entren a formar part dels catàlegs esmentats. La suma de tots aquests materials derivats de les diferents recerques fomentades des del CPCPTC ofereix els resultats següents: 14.334 elements de patrimoni etnològic en forma de fitxa, 30.253 fotografies catalogades i 1.814 entrevistes enregistrades catalogades.

La resta de materials, un cop inventariats, són arxivats, i el conjunt de materials (base de dades d'elements de patrimoni etnològic, catàlegs, documents en qualsevol format) entra a formar part de l'Arxiu del Patrimoni Etnològic de Catalunya, gestionat i conservat al CPCPTC.

A partir dels descriptors temàtics proposats en els dos catàlegs i en la base de dades d'elements de patrimoni etnològic, s'està confeccionant el Tesauro de Patrimoni Etnològic de Catalunya. Es tracta, doncs, d'un tesauro inductiu, l'objectiu del qual –el de tot llenguatge documental– és integrar, normalitzar i suggerir criteris en les fases d'entrada i de sortida de les dades d'un sistema d'informació sectorial, en aquest cas el Sistema d'Informació de l'Arxiu del Patrimoni Etnològic.²¹ Aquest tesauro es va alimentant constantment de les propostes fetes pels grups de recerca, però està previst publicar-ne una primera versió dins de la col·lecció Materials d'Etnologia de Catalunya.

Difusió

L'any 2000 també es va decidir la creació d'una línia editorial per tal de dotar d'instruments de divulgació les investigacions fetes en el marc de l'IPEC. Es van idear dues col·leccions: Materials d'Et-

²⁰. Anunci de concurs públic per a la licitació d'un contracte administratiu especial. DOGC núm. 4901, 12 de juny de 2007. Annex I: "Plec de prescripcions tècniques per al desenvolupament de programes de recerca en el marc de l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya", p. 2.

Quadre 5

Materials d'Etnologia de Catalunya

Investigadors i recerca etnològica a Catalunya. Barcelona: Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana. Departament de Cultura, 2000, 141 p. (Materials d'Etnologia de Catalunya; 1)

ORIOL, Carme; PUJOL, Josep M. *Índex tipològic de la rondalla catalana.* Barcelona: Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana. Departament de Cultura, 2003, 405 p. (Materials d'Etnologia de Catalunya; 2)

nologia de Catalunya i Temes d'Etnologia de Catalunya. La primera es va pensar com una sèrie de caràcter instrumental, adreçada a investigadors i professionals de l'etnologia; fins a la data n'han aparegut dos volums (*vegeu quadre 5*). La col·lecció Temes d'Etnologia de Catalunya és una col·lecció d'estudis monogràfics resultants de les recerques IPEC-Anàlisi. Amb un marcat caràcter territorial, no són mers estudis descriptius, sinó que aporten anàlisi i reflexió en un to divulgatiu. Fins al dia d'avui se n'han publicat setze números (*vegeu quadre 6*) i (*La restitució del patrimoni etnològic*) pàgina 131.

El butlletí electrònic *Ridec*, la història del qual ja hem repassat més amunt, està concebut com una publicació actualitzada sobre la recerca etnològica. Té un caràcter

ter alhora d'agenda d'activitats i de portal de l'etnologia dels Països Catalans, i inclou articles, enllaços a entitats, informació de publicacions, exposicions en oferta, etc. Les seves actualitzacions periòdiques són advertides via correu electrònic a una llista de 1.500 persones i entitats d'arreu vinculades a la recerca etnològica. La Revista d'Etnologia de Catalunya, per la seva part, contribueix a una major difusió dels resultats dels programes d'investigació de l'IPEC i les convocatòries anuals de beques de recerca a través de la secció "Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya".

Actualitat i futur

Diversos esdeveniments que han tingut lloc en els darrers tres anys mostren que l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya es troba en una fase de creixement i renovació. L'any 2005, la xarxa d'antenes de l'Observatori per a la Recerca Etnològica a Catalunya va canviar la seva composició. Van romandre l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu, el Museu Etnològic del Montseny, el Museu de la Pesca, el Centre de Documentació del Patrimoni i la Memòria (Carrutxa) i el Museu del Montsià, i s'hi van afegir el Museu Industrial del Ter, el Museu Comarcal de l'Urgell, el Museu Comarcal de Cervera,²² l'Institut Català d'Antropologia i el Museu Marítim de Barcelona. A aquestes entitats hi hem d'afegir l'Institut Ramon Muntaner, el qual no actua com una entitat vinculada a un lloc concret sinó que, ateses les seves característi-

ques, promou la recerca etnològica entre els centres i instituts d'estudis de parla catalana.

El passat 9 de gener de 2008 les deu entitats que conformen la xarxa territorial de l'Observatori per a la Recerca Etnològica a Catalunya van signar un conveni de col·laboració que formalitzava una relació iniciada anys abans. Aquest fet, llargament reivindicat per aquestes entitats, ha significat un impuls evident a aquest servei de l'IPEC. D'aquesta manera ja estan en marxa diverses activitats que s'elaboren per primer cop de manera conjunta per diverses entitats de la xarxa, organitzades en comissions: unes jornades per a la difusió de les recerques de l'IPEC, jornades de formació sobre la gestió de fons fotogràfics, una exposició itinerant sobre un tema transversal al conjunt de les recerques, un programa conjunt d'activitats locals a l'entorn de la memòria, i la preparació, per al proper 2009, de la celebració de les segones jornades nacionals de patrimoni etnològic.

Des del CPCPTC s'està preparant, també en vistes del 2009, la

21. Formen part d'aquest sistema, a banda de les bases de dades esmentades, la base de dades de Fonogrames i Melodies Editades, la de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, la dels Fons Fotogràfics de Beques (antigues) i el Banc d'Imatge i So (BIS), la de Goigs, la del Fons d'Estampes Joan Amades, i la del Fons Bibliogràfic.

22. El Museu Comarcal de l'Urgell - Tàrraga i el Museu Comarcal de Cervera actuen com una sola antena *bicèfala* que cobreix els seus àmbits comarcals respectius i, per extensió, el conjunt del pla de Lleida.

Quadre 6

Col·lecció Temes d'Etnologia de Catalunya

BOQUERA MARGALEF, Montserrat; QUIROGA RAIMÚNDEZ, Violeta. *De la saboga al silur. Pescadors fluvials de l'Ebre a Tivenys*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2001, 141 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 1)

ABELLA I ESCUER, Joan. *La terra del dòlar. L'activitat minera al poble de Bellmunt del Priorat*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2001, 145 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 2)

ESPEITX, Elena; CÀCERES, Juanjo; MASSANÉS, Toni. *Com a la llosa, res. Les transformacions alimentàries al Pallars Sobirà i l'Alt Urgell*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2001, 301 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 3)

PALOMAR, Salvador; SOLÀ, Montserrat. *Puix en alt lloc sou posada. Ermites i santuaris: indrets de devoció popular al Priorat*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2001, 282 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 4)

PUJOL, Josep M. (coord.). *"Benvingut/da al club de la sida" i altres rumors d'actualitat*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2002, 293 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 5)

FONT, Gemma; MATEU, Joaquim; PUJADAS, Sandra. *Torderades i eixuts. Els usos tradicionals de l'aigua al Montseny*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2002, 159 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 6)

SOLÀ MAS, Jordi. *La muntanya oblidada. Economia tradicional, desenvolupament rural i patrimoni etnològic al Montsec*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2003, 235 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 7)

DELGADO, Manuel (coord.). *Carrer, festa i revolta. Els usos simbòlics de l'espai públic a Barcelona (1951-2000)*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2003, 354 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 8)

PRAT, Joan (coord.). *I... això és la meua vida. Relats biogràfics i societat*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2004, 334 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 9)

SAGUER HOM, Enric (coord.). *Els últims hereus. Història oral dels propietaris rurals gironins, 1930-2000*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2005, 466 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 10)

BELTRAN COSTA, Oriol. *El temps i els objectes. Memòria del Museu de Ripoll*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2005, 259 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 11)

FRIGOLÉ REIXACH, Joan. *Dones que anaven pel món. Estudi etnogràfic de les trementinaires de la vall de la Vansa i Tuixent*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2005, 235 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 12)

BESTARD, Joan (ed.). *Les porteries a Barcelona*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2006, 226 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 13)

PUJADAS, Joan J.; SORONELLAS, Montserrat; CASAL, Gemma. *Cada casa és un món. Família, economia i arquitectura a la Cerdanya*. Barcelona: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, 2007, 439 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 14)

ANTEBI ARNÓ, Andrés; PUJOL CRUELLES, Adrià. *Entre el poder i la màscara. Una etnohistòria del Carnestoltes a Barcelona*. Barcelona: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, 2008, 395 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 15)

ROIGÉ, Xavier; ESTRADA, Xavier. *El mas al Montseny: la memòria oral*. Barcelona: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, 2008, 459 p. (Temes d'Etnologia de Catalunya; 16)

La restitució del patrimoni etnològic

Tant o més importants que els canals de divulgació esmentats a l'apartat *Difusió* són les iniciatives generades per les mateixes entitats que promouen les recerques en els seus entorns respectius. Repassar-les totes en aquest article no és possible per una qüestió d'espai, però n'esmentarem algunes a tall d'exemple. Com a conseqüència directa dels resultats de la recerca "El procés preindustrial de producció de calç a la comarca de les Garrigues", l'Ajuntament de Tarrés (Garrigues) i el Departament d'Indústria, Comerç i Turisme van signar el 2002 un conveni de col·laboració per a la promoció i execució d'activitats relatives a l'inventari, coneixement i adequació d'antigues explotacions mineres; encara vigent avui és "La ruta de la calç de Tarrés", un itinerari senyalitzat que recorre els vestigis materials d'aquest tipus d'activitat econòmica. La recerca "El temps i els objectes de la vida social..." va originar, a part de la monografia publicada dins la col·lecció Temes d'Etnologia de Catalunya, l'exposició «Homes, discursos i col·leccions: imatges del Museu de Ripoll 1929-2004», que es va poder veure al Palau Moja de Barcelona els mesos de març i abril de 2005. Com a aplicació de les tres recerques sobre jocs a la comarca de l'Urgell, fetes entre els anys 2000 i 2002, l'Ajuntament de Tàrrrega va publicar el volum *Jocs tradicionals populars a la comarca de l'Urgell*, i el Museu Comarcal de l'Urgell – Tàrrrega va organitzar l'exposició «Jocs Populars Tradicionals a l'Urgell: Joguines d'Ahir, Joguines de Sempre» (Tàrrrega, 4 de maig – 18 de juny de 2006). La recerca "Les músiques en la vida de la gent del Montgrí i el Baix Ter..." va ser determinant en l'orientació del discurs museogràfic de Can Quintana - Museu de la Mediterrània, inaugurat el 2003. L'«Inventari de guarniments del mas El Colomer» va permetre l'exposició «Guarniments d'Animals de Peu Rodó: Cavall, Muls i Ases. Una col·lecció del Mas Colomer, Taradell», que es va poder veure al Museu de l'Art de la Pell de Vic entre el 21 de març i el 21 d'abril de 2002. La recer-

ca sobre "La indumentària tradicional a Jesús" va donar peu a l'exposició «La Societat Tradicional a Través del Vestit» (Jesús, Baix Ebre, 28 i 29 de febrer de 2004; la Sénia, Montsià, 2 i 3 de desembre de 2006). A partir de la recerca "Les mines de Bellmunt del Priorat: memòria personal i recull d'imatges" es van generar una sèrie d'activitats, entre aquestes diverses conferències i les exposicions «Imatges de la memòria: les mines de Bellmunt del Priorat» (Bellmunt del Priorat, juliol – setembre de 2003) i «Els Temps de les Mines: Mostra de Fotografies Antiques sobre la Minería al Priorat» (Reus, novembre-desembre de 2004). La recerca "El procés d'industrialització a la Sénia" va aportar bona part dels continguts del cicle de xerrades *Aspectes de la industrialització a la Sénia* (la Sénia, abril-maig de 2005). La recerca "Les eines i les feines de pagès..." va generar dues experiències de treball amb nens i nenes de primària d'Osona amb els títols *Hem sembrat un camp de blat i A pas de traginer* (2004-2005). L'Associació de Masos de Torroella de Montgrí i l'Estartit va dur a terme una exposició a finals de 2007 que, amb el títol «Els Masovers del Nostre Poble», mostrava imatges i testimonis aplegats en el marc de la recerca "Els masovers de la regió de Girona, 1930-2000". L'IPEC- Documentació "Col·lecció etnològica Can Padrosa" (finalitzada el 2007) ha permès la museïtzació d'aquesta masia de Sant Just Desvern. Fins i tot al voltant de les monografies de la col·lecció Temes d'Etnologia de Catalunya es poden produir activitats relacionades amb l'objecte d'estudi, com va succeir durant la presentació d'*Entre el poder i la màscara...* al Museu Etnològic de Barcelona el 3 de febrer de 2008; prèviament a la presentació en si, s'hi va dur a terme un taller de màscares, i posteriorment un concert-ball a càrrec del grup Sabor de Gràcia i un tast de "ranxo de Carnestoltes" a base de botifarra d'ous i llardons.

producció d'una gran exposició sobre l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya, el format de la qual no impedeixi, però, que faci un recorregut arreu del país. Així mateix, en el marc d'aquestes noves activitats, s'ha renovat la Comissió de Patrimoni Etnològic, amb la incorporació de persones vinculades a entitats i universitats que fins al moment han tingut una menor presència en la implementació efectiva de l'IPEC. Així, la nova comissió està formada per Montserrat Soronellas (Universitat Rovira i Virgili), Montserrat Ventura (Universitat Autònoma de Barcelona), Víctor Bretón (Universitat de Lleida), Adrià Pujol (Festiva), M. Josep Nogués, Carme Queralt i Josep Fornés (Museu Etnològic de Bar-

celona), a més de Joan Prat (Universitat Rovira i Virgili), Lluís Calvo (Consell Superior d'Investigacions Científiques) i Jaume Ayats (Universitat Autònoma de Barcelona), que ja en formaven part.

El Servei de Patrimoni Etnològic del CPCPTC, finalment, està activant una sèrie d'iniciatives que, tot i quedar fora del programa de l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya, hi estan íntimament relacionades. Així, s'està treballant per donar sortida a les investigacions fetes gràcies a beques de recerca sobre el patrimoni etnològic que anualment concedeix el Centre, mitjançant una nova col·lecció on puguin veure la llum aquestes recerques fetes generalment per

investigadors a títol individual, no vinculats a cap entitat. Per altra part, s'estan empenent les accions necessàries per aconseguir la declaració efectiva de determinades zones d'interès etnològic,²³ un tipus de bé cultural d'interès nacional les competències del qual recauen íntegrament en el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, i que són el pas de més nivell amb relació a la restitució del patrimoni etnològic català. *(Vegeu Quadre 7)*

23. Es troben en un estat particularment avançat les declaracions del barri de les Adoberies de Vic, determinats emplaçaments del massís de les Gavarres, junt amb els masos i l'entorn en què es produeix el vi de Calonge i Vall-llobrega (Baix Empordà) de forma tradicional.

(Quadre 7)

Projectes de recerca de l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya (1994-2009)

RECERCA ANÀLISI

Entitat: **Grup de Recerca Folklorica d'Osona**

Títol: Rumors contemporanis: diacronies, sincronies, estratègies

Coordinador: Josep Maria Pujol

Any: 1994, 1995 i 1999

Entitat: **Cultures Urbanes, SCP**

Títol: Cultures en contacte a la Catalunya actual: estratègies d'afirmació i negociació d'identitats col·lectives a través de les músiques populars urbanes

Coordinador: Josep Martí

Any: 1994-1995

Entitat: **Institut de Prospectiva Antropològica**

Títol: La cultura del foc al Pirineu Català: inventari etnològic, arqueològic i històric; realització de material audiovisual i dinamització de grups locals

Coordinador: Josep Maria Fericgla

Any: 1994-1995

Entitat: **Centre d'Estudis del Bages**

Títol: Espais de la memòria. Llocs, símbols i referents a la Comarca del Bages

Coordinador: Marta González Esquerda; Gemma Rubí Casals

Any: 1995

Entitat: **Consell Cultural de les Valls d'Àneu**

Títol: Programa Pallars de recerca sobre l'inventari del patrimoni etnològic

Coordinador: Llorenç Prats

Any: 1994-1996

Entitat: **Centre Associació d'Acció del Patrimoni**

Títol: Gavarres: memòria i futur

Coordinador: Josep Matas i Balaguer; Andreu Bover Pagespetit

Any: 1994-1996

Entitat: **Carrutxa, Centre de Documentació de Cultura Popular**

Títol: Inventari del Patrimoni Etnològic del Priorat

Coordinador: Salvador Palomar

Any: 1994-1997

Entitat: **Universitat Rovira i Virgili**

Títol: Anàlisi de la cultura fluvial i propostes de desenvolupament entorn a l'Ebre català

Coordinador: Agustí Andreu

Any: 1995-1999

Entitat: **Museu Etnològic del Montseny**

Títol: Inventari del patrimoni etnològic del Montseny

Coordinador: Josep Manuel Rueda

Any: 1995-1999

Entitat: **Montsec Actiu, SL**

Títol: Estratègies de producció al Montsec davant la futura creació del parc natural

Coordinador: Jordi Solà

Any: 1995-1999

Entitat: **Grup d'Estudis Alimentaris. Universitat de Barcelona**

Títol: Inventari, classificació i caracterització dels productes alimentaris i receptes de diferents comarques de Catalunya

Coordinador: Jesús Contreras

Any: 1995-1999

Entitat: **Museu de la Pesca**

Títol: El patrimoni maritimopesquer de la Costa Brava

Coordinador: Joan Lluís Alegret

Any: 1995-1999

Entitat: **Grup d'Estudis Alimentaris/Museu Comarcal de la Garrotxa**

Títol: Productes locals i desenvolupament territorial

Coordinador: Jesús Contreras

Any: 2000-2001

Entitat: **Associació Cultural "El Fonoll" Juneda.**

Títol: El procés preindustrial de producció de calç a la comarca de les Garrigues

Coordinador: Ramon M. Arbós i Palau

Any: 2000-2001

Entitat: **Institut Català d'Antropologia**

Títol: Carrer, festa i revolta. Els usos simbòlics de l'espai públic a Barcelona (1950-2000)

Coordinador: Manel Delgado Ruiz

Any: 2000-2001

Col·lecció particular. Autora: Mireia Comas.

Entitat: **Museu del Montgrí i del Baix Ter**

Títol: Les músiques en la vida de la gent del Montgrí i el Baix Ter. Recerca i estudi de les activitats musicals des de 1850.

Coordinador: Jaume Ayats

Any: 2000-2001

Entitat: **Museu de la Conca Dellà. Montsec Actiu, SL**

Títol: Percepció i ús del medi natural i del paisatge a les conques de Dellà, de Tremp i del Montsec (Pallars Jussà): una visió etnohistòrica.

Coordinador: Jordi Solà i Mas, i Teresa Reyes i Bellmunt

Any: 2000-2001

Entitat: **Museu Etnogràfic de Ripoll**

Títol: El temps i els objectes de la vida social. Estudi etnològic sobre la temporalitat a partir de la col·lecció del Museu Etnogràfic de Ripoll

Coordinador: Oriol Beltran Costa

Any: 2001-2002

Entitat: **Associació d'Amics de Tavertet**

Entitat: Un segle d'imatges. Família i fotografia al Collsacabra del segle XX

Coordinador: Dolors Llopart Puigpelat

Any: 2001-2002

Col·lecció particular. Autor: Santi Balagué Segura.

Entitat: **Museu Salvador Vilaseca de Reus**

Títol: Banc de memòria biogràfica

Coordinador: Joan Prat i Carós

Any: 2001-2002

Entitat: **Associació d'Història Rural de les comarques gironines**

Títol: Memòria d'un món rural en transformació (la regió de Girona, (1930-2000). Fase I: La veu dels hiendats

Coordinador: Enric Saguer i Hom

Any: 2001-2002

Entitat: **Museu Etnològic del Montseny**

Títol: El mas al Montseny

Coordinador: Josep Manuel Rueda / Xavier Roigé

Any: 2001-2002

Entitat: **Carrutxa**

Títol: **Petjades sobre el coster: Arquitectura popular per a l'ús i l'aprofitament de l'entorn al Priorat**

Coordinador: Salvador Palomar Abadia

Any: 2001-2002

Entitat: **Iniciatives de l'Alt de Urgell SA (IAUSA)**

Títol: **La cultura de les herbes a la Vall de la Vansa i Tuixén. Passat i present en terra de trementinaires**

Coordinador: Joan Frigolé Reixach

Any: 2002-2003

Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya. Autor desconegut.

Entitat: **Centre de Cultura Contemporània Contemporània**

Títol: **Les porteries a Barcelona: entre espai públic i espai privat**

Coordinador: Joan Bestard i Camps

Any: 2002-2003

Entitat: **Fundació Cipriano García. Arxiu Històric. CONC**

Títol: **Entre el barri i la fàbrica: memòria, "subjectivitats" i xarxes socials. Cultures en la militància obrera als suburbis de l'àrea metropolitana barcelonina. Barcelona, Cornellà de Llobregat, Sabadell (1939-1988)**

Coordinador: Javier Tébar Hurtado

Any: 2002-2003

Entitat: **Ajuntament de Prades**

Títol: **Les explotacions agràries aïllades a les muntanyes de Prades**

Coordinador: Montserrat Boquera Margalef

Any: 2002-2003

Entitat: **Museu Cerdà**

Títol: **La casa cerdana: família, relacions econòmiques i arquitectura**

Coordinador: Joan J. Pujadas Muñoz

Any: 2002-2003

Entitat: **Ecomuseu de les Valls d'Àneu**

Títol: **La casa bastida i viscuda. Arquitectura, mobiliari i urbanisme a les valls d'Àneu**

Coordinador: Ignasi Ros i Fontana

Any: 2002-2003

Entitat: **Museu-Arxiu de Montblanc i Comarca**

Títol: **El creixement i davallament del conreu de la vinya del 1850 al 1900, al terme de Montblanc a través de les construccions agràries. La vida a pagès**

Coordinador: Rosa Canela

Any: 2002-2003

Entitat: **Universitat de Barcelona**

Títol: **De bastaixos de capçana a estibadors: els oficis en les tasques de càrrega i descàrrega del port de Barcelona (1860-2000).**

Coordinador: Jordi Ibarz

Any: 2003-2005

Entitat: **Centre d'Estudis Socials d'Osona**

Títol: **Les eines i les feines de pagès. Evolució de la tecnologia agrícola a la Plana de Vic (segle XX).**

Coordinador: Jacint Torrents i Buxó

Any: 2003-2005

Entitat: **Museu de Granollers**

Títol: **Del mas a la casa aparellada. L'evolució en la concepció de l'habitatge i l'entorn al Vallès Oriental.**

Coordinador: Josep Font

Any: 2003-2005

Entitat: **Museu de Vilafranca. Museu del Vi**

Títol: **Les traces del vi al Penedès.**

Coordinador: Jesús Contreras i Montserrat Iniesta

Any: 2003-2005

Entitat: **Associació per a la recerca i difusió de les festes populars**

Títol: **Follies d'anada i tornada. Aproximació etnohistòrica al Carnaval de Barcelona.**

Coordinador: Andrés Antebi / Manuel Delgado

Any: 2003-2005

Entitat: **Centre d'Estudis de l'Hospitalet de Llobregat**
Títol: Les festes a l'Hospitalet
Coordinador: Miguel Ángel Montón
Any: 2003-2005

Entitat: **Museu de la Pesca**
Títol: Mestres d'aixa i calafats a la Costa Brava: anàlisi d'uns oficis tradicionals
Coordinador: Miquel Martí / Joan Alegret
Any: 2003-2005

Entitat: **Montsec Actiu SL**
Títol: El conreu de la vinya i la producció de vi a la Conca de Tremp (Pallars Jussà): de la cultura tradicional al discurs del desenvolupament sostenible.
Coordinador: Jordi Solà i Mas
Any: 2004

Entitat: **Institut Català d'Antropologia**
Títol: El barraquisme a la ciutat de Barcelona
Coordinador: Mercè Tatjer Mir / Cristina Larrea Killinger
Any: 2004

Arxiu Nacional de Catalunya - Fons Brangulí.

Entitat: **Consorci del Besòs**
Títol: Les utilitzacions espacials del Fòrum un cop conclòs l'esdeveniment. Ordenacions de l'espai públic per part de l'Administració i usos dels vianants.
Coordinador: Gerard Horta Calleja
Any: 2004

Entitat: **Patronat de la Mare de Déu del Mont**
Títol: Les arrels del Mont. Inventari del patrimoni etnològic de la Mare de Déu del Mont i la seva rogalia
Coordinador: David Pujol i Fabrelles
Any: 2004

Entitat: **CERHISEC**
Títol: Vellesa i solitud al Poble Sec: les dimensions socials del menjar
Coordinador: Sílvia Bofill
Any: 2004

Entitat: **Museu Etnològic del Montseny**
Títol: Les formes residencials als masos montsenyencs
Coordinadors: Jordi Tura i Masnou / Ferran Estrada i Bonell
Any: 2004

Entitat: **Rurbans-Associació cultural per a la dinamització rural de muntanya**
Títol: Els comunals al Pallars Sobirà. Els usos tradicionals de la muntanya en el marc dels espais naturals protegits

Coordinador: Oriol Beltran Costa / Ismael Vaccaro Ribó
Any: 2005-2007

Entitat: **Associació d'Història Rural de les Comarques Gironines**
Títol: Els masovers de la regió de Girona, 1930-2000. Memòria d'un món rural en transformació (segona fase)
Coordinador: Enric Saguer Hom
Any: 2005-2007

Associació d'Història Rural de les Comarques Gironines. Autor desconegut.

Entitat: **Consorci Patrimoni Mundial de la Vall de Boí**
Títol: Transhumàncies del segle XXI
Coordinador: Elisabet Nadal
Any: 2005-2007

Entitat: **Museu Industrial del Ter**
Títol: El treball de la dona al tèxtil a la conca del Ter (1950-2000)
Coordinador: Emili Bayón
Any: 2005-2007

Col·lecció particular. Autor: Josep Serra.

Entitat: **Institut Català d'Antropologia**

Títol: El barraquisme a la ciutat de Barcelona

Coordinador: Mercè Tatjer/Cristina Larrea

Any: 2005-2007

Entitat: **Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols**

Títol: Sobre la medicina rural a la Vall d'Aro, 1915-1987

Coordinador: Sílvia Alemany

Any: 2006-2008

Entitat: **Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès**

Títol: El paisatge sonor de la Setmana Santa a Catalunya. Les matraques de campanar

Coordinador: Galdric Santana Roma

Any: 2006-2008

Entitat: **Orquestra del Caos CCCB**

Títol: Acústiques del creixement urbà. L'expressió sonora de les transformacions urbanes de Barcelona.

Coordinador: Noel García López

Any: 2006-2008

Entitat: **Institut Català d'Antropologia**

Títol: Dones del carrer. Immigració, canvi urbanístic i prostitució a Barcelona

Coordinador: Alberto López Bargados

Any: 2006-2008

Entitat: **Museu Comarcal de l'Urgell**

Títol: Els treballadors de la fàbrica J. Trepat: vida laboral i social en la Tàrrrega del segle XX (1914-1985)

Coordinador: Jaume Espinagosa Marsà

Any: 2006-2008

Arxiu de les Indústries J. Trepat. Autor: Jaume Calafell.

Entitat: **Fundació CIDOB**

Títol: Diàspores i rituals. El cicle festiu dels musulmans de Catalunya

Coordinador: Jordi Moreras

Any: 2007-2009

Entitat: **Institut Català d'Antropologia**

Títol: Les pràctiques musicals entre els gitanos catalans: rumbes, garrotins, tanguillos i més enllà

Coordinador: Josep Martí

Any: 2007-2009

Entitat: **Associació per a la Recerca i Difusió de les Festes Populars**

Títol: A voltes. Pels itineraris turístics de Barcelona (1908-2008)

Coordinador: Gerard Horta

Any: 2007-2009

Entitat: **Centre d'Estudis d'Avià**

Títol: L'espai domèstic i el mobiliari rural al Berguedà. Estudi del mobiliari i de la relació amb el seu entorn

Coordinador: M. del Agua Cortés

Any: 2007-2009

Entitat: **Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre**

Títol: Aiguardents, licors i altres destil·lats de la Terra Alta, la Ribera d'Ebre i el Priorat

Coordinador: Anna Figueras

Any: 2007-2009

RECERCA DOCUMENTACIÓ

Entitat: **Associació Cultural dels Raiers**

Títol: L'exploració del bosc i el transport fluvial de la fusta

Coordinador: Àngel Portet

Any: 2000

Entitat: **Museu Etnogràfic de Ripoll**

Títol: Memòria revelada

Coordinador: Ramon Sargatal i Peller

Any: 2000

Arxiu Comarcal del Ripollès - Nicolau Coma i Llitjós

Entitat: **Grup de Recerca del Món Rural. Universitat de Vic**

Títol: Inventari i documentació de la col·lecció de guarniments del Mas Colomer (Taradell)

Coordinador: Jacint Torrents i Bux

Any: 2000

Entitat: **Museu Comarcal de l'Urgell**

Títol: Estudi dels jocs populars / tradicionals al terme municipal de Tàrrega

Coordinador: Pere Lavega
Any: 2000

Entitat: **Museu de l'aigua de Salt**

Títol: L'arquitectura de l'aigua. Inventari del patrimoni arquitectònic vinculat al riu Ter i al carril bici. Municipis de Cellera de Ter, Anglès, Bescanó, Salt i Girona

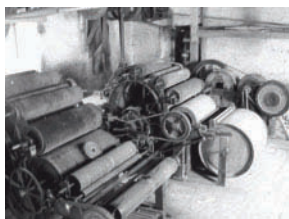
Coordinador: Andreu Bover
Any: 2001

Entitat: **Musèu dera Val d'Aran**

Títol: Inventari d'instruments, tècniques, processos i centres de producció tèxtils tradicionals a la Vall d'Aran

Coordinador: Jusèp Boya i Busquet
Any: 2001

Entitat: **Centre d'Estudis Socials d'Osona**

Títol: Inventari i documentació de la col·lecció de cistells del Mas Colomer (Taradell)

Coordinador: Jacint Torrents i Buxó
Any: 2001

Entitat: **Museu Etnogràfic de Ripoll**

Títol: El fons d'imatges Nicolau Coma i Llitjós

Coordinador: Agustí Dalmau i Font
Any: 2001

Entitat: **Museu Comarcal de l'Urgell. Tàrrega**

Títol: Estudi dels jocs populars / tradicionals a la comarca de l'Urgell: la vall del Corb

Coordinador: Pere Lavega Burgués
Any: 2001

Entitat: **Colla de Castellers Xiquets de Tarragona**

Títol: Catalogació del fons fotogràfic Xiquets de Tarragona 1926-1951

Coordinador: Lluís Balart Boigues
Any: 2001

Entitat: **Museu Comarcal de l'Urgell -Tàrrega**

Títol: Estudi dels jocs populars/tradicionals a la comarca de l'Urgell: els municipis de la vall de Sió i els municipis del pla, entre l'Ondara i el Sió

Coordinador: Pere Lavega i Burgués
Any: 2002

Col·lecció particular. Autor: Josep Saula Tarridas

Entitat: **Museu Comarcal de Cervera**

Títol: Projecte de recerca i documentació

Coordinador: Carme Bergés Saura
Any: 2002

Entitat: **Museu del Montgrí i del Baix Ter**

Títol: Els caramellaires de Cassà de la Selva

Coordinador: Jaume Ayats
Any: 2002

Entitat: **Museu del Suro de Palafrugell**

Títol: Les veus del suro: la vessant forestal

Coordinador: Andreu Bover Pagespètit
Any: 2002

Entitat: **Centre d'Estudis de la Indumentària Tradicional de les Terres de l'Ebre**

Títol: La indumentària tradicional a Jesús

Coordinador: Pepa Nogués Furió
Any: 2002

Entitat: **Ajuntament d'Estèrri de Cardós**

Títol: Inventari definitiu del patrimoni moble del Museu Viu-Casa Bringué de Ginestarre (1a fase)

Coordinador: Agustí Esteban Amat
Any: 2002

Entitat: **Centre d'Estudis Seniencs**
Títol: El procés d'industrialització a la Sénia.
Coordinador: Victòria Almuni Balada
Any: 2003-2004

Arxiu del Centre d'Estudis Seniencs. Autor desconegut

Entitat: **Museu Comarcal de l'Urgell**
Títol: Treball pagès i gestió social en un espai agrari amenaçat: els Horts del Barceloní de Tàrrrega.
Coordinador: Rafel Folch / Jaume Espinagosa
Any: 2003-2004

Entitat: **Museu Comarcal de Cervera**
Títol: Àmbit domèstic i vida quotidiana en el medi rural de la Segarra. Projecte de recerca documentació de les col·leccions del Museu del Blat i la Pagèsia
Coordinador: Carme Bergés Saura
Any: 2003-2004

Entitat: **Centre d'Estudis de les Garrigues**
Títol: L'aigua i les formes de vida al secà: emmagatzematge i aprofitament de l'aigua a les Garrigues. El cas del terme de Castellldans
Coordinador: Isidre Piñol
Any: 2003-2004

Entitat: **Salvador Palomar**
Títol: Les mines de Bellmunt del Priorat: memòria personal i recull d'imatges
Coordinador: Salvador Palomar
Any: 2003-2004

Arxiu Carrutxa - Museu Mines de Bellmunt

Entitat: **Consorci de l'Alta Garrotxa**
Títol: Les activitats extractives a l'Alta Garrotxa i els seus vestigis materials.
Coordinador: Gabriel Alcalde
Any: 2003-2004

Col·lecció particular Llorenç Pagès Hurtós

Entitat: **Col·lectiu el Bou i la Mula**
Títol: Inventari de la col·lecció de figures de l'Associació de Pessebristes de Mataró
Coordinador: Jordi Montlló
Any: 2004

Entitat: **Museu Etnogràfic de Ripoll**
Títol: Transcripció del recull de llegendes del Ripollès compilat per Josep Ribot i Calpe l'any 1926
Coordinador: Domènec Ribot i Mar-tín
Any: 2004

Entitat: **Ajuntament de Vilafranca del Penedès**
Títol: La festa major de Vilafranca del Penedès: 300 anys de tradició
Coordinador: Josep M. Feliu
Any: 2004

Entitat: **Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols**
Títol: Elaboració de l'inventari del fons Dr. Martí Casals Echegaray (metge rural a la Vall d'Aro, Baix Empordà)
Coordinador: Sílvia Alemany Nadal
Any: 2004

Entitat: **Progrés Selvatà**
Títol: Obra d'oller. L'obrador i la producció terrissera dels ollers de la Selva del Camp
Coordinador: Montserrat Soronellas Masdeu
Any: 2004

Entitat: **Museu Industrial del Ter**
Títol: La destil·leria Montal de Manlleu. Un fons del Museu Industrial del Ter
Coordinador: Emili Bayón del Puerto
Any: 2004

Entitat: **Museu de Ceràmica Popular**

Títol: Els centres terrissers desapareguts de les Terres de l'Ebre

Coordinador: Elena Espuny

Any: 2004

Entitat: **Centre d'Estudis de les Garrigues**

Títol: Inventari del fons etnològic del Museu de l'Oli i el Món Rural de Castellans

Coordinador: Joan Ibarz Capdevila

Any: 2005-2006

Entitat: **Fundació Cultural Andreu Colomer**

Títol: L'ofici de boter de cuir

Coordinador: Fèlix de la Fuente Andrés

Any: 2005-2006

Entitat: **Museu de Valls**

Títol: Fotografies antigues de castells (fins al 1936)

Coordinador: Carme Montserrat Balanya

Any: 2005-2006

Col·lecció particular. Autor: Pere Català Pic.

Entitat: **Comissió de Festes de Sant Antoni Abat de Taradell**

Títol: Inventari i documentació de dues col·leccions de patrimoni material de Taradell.

Coordinador: Jacint Torrents i Buxó

Any: 2005-2006

Entitat: **Actium Patrimoni Cultural SL**

Títol: Documentació de la col·lecció de figures de pessebristes de Mataró

Coordinador: Jordi Montlló Bolart

Any: 2005-2006

Entitat: **Museu de Granollers**

Títol: L'ofici de rajoler al Vallès

Coordinador: Francesc Sánchez

Any: 2005-2006

Entitat: **Fundació Promediterrània (Museu de la Pesca)**

Títol: Memòria de la comunitat pesquera de Palamós

Coordinador: Miquel Martí

Any: 2005-2006

Entitat: **Museu Comarcal de Cervera**

Títol: La casa museu Duran i Sanpere: un exemple d'hàbitat burgès a la Segarra

Coordinador: Carme Bergés Saura

Any: 2005-2006

Entitat: **Grup de natura i tradició Lo Teixet**

Títol: El treball de la pauma als pobles del Parc Natural dels Ports

Coordinador: Pepa Subirats Rosiñol

Any: 2006-2007

Entitat: **Amics de les Arts- Museu de Pintura de Sant Pol de Mar**

Títol: Patrimoni i usos socials de la platja de Sant Pol de Mar

Coordinador: Eliseu Carbonell

Any: 2006-2007

Entitat: **Fundació Privada Artur Blasco per a la recerca i divulgació de la cultura popular i tradicional del Pirineu**

Títol: Inventari i catalogació de part de la col·lecció d'instruments del Museu de l'Acordió d'Arsèguel

Coordinador: Cati Plana Cerdà

Any: 2006-2007

Entitat: **Centre d'Estudis Santjustencs**

Títol: Col·lecció etnològica Can Padrosa

Coordinador: Jordi Amigó Barbeta

Any: 2006-2007

Entitat: **Grup de Recerca Educativa de la Universitat de Vic**

Títol: Inventari i documentació de patrimoni educatiu del CEIP "El Roure Gros" de Santa Eulàlia de Riuprimer

Coordinador: Eulàlia Collelldemont / Jacint Torrents

Any: 2006-2007

Entitat: **Museu del Montsià**

Títol: Inventari i catalogació del fons etnològic sonor, no editat, del Museu del Montsià, relacionat amb el riu i el delta de l'Ebre.

Coordinador: Àlex Farnós Bel

Any: 2006-2007

Entitat: **Amics i amigues de l'Ebre**

Títol: La jota cantada a les Terres de l'Ebre

Coordinador: Eva Castellanos Maduell

Any: 2007-2008

Entitat: **Cent Focs. Associació per la vida a les Gavarres**

Títol: Activitats tradicionals agroforestals al Mas de Can Cals de Fitor.

Feines a pagès d'abans, avui

Coordinador: Adrià Roca Schwäm-mle

Any: 2007-2008

Entitat: **Janus SL**

Títol: La Vall de Querós (Sant Hilari Sacalm, Selva). El patrimoni etnològic d'un nucli poblacional cobert per l'aigua

Coordinador: Josep Maymí Rich

Any: 2007-2008

Entitat: **Museu Marítim de Barcelona**

Títol: Pescadors i barques de Cambrils. Estudi etnològic de la pesca i les drassanes tradicionals a Cambrils i els canvis produïts per la construcció del port de refugi

Coordinador: Eliseu Carbonell Comas

Any: 2007-2008

Entitat: **Fundació per a la preservació del patrimoni ferroviari indústria**

Títol: Móra la Nova: un enclavament ferroviari d'importància estratègica

Coordinador: Josep Manel Llarch Garcia

Any: 2007-2008